

חנה בר

דימונה. 10.12.2013

גב' חנה בר הייתה בת 8 כאשר המלחמה הגיעה גם לטרגונם, רומניה בשנת 1944. הנאצים חייבו את היהודים לשים את הטלאי הצהוב על בגדיהם בכל יציאה שהיא מביתם. החל מהשעה שמונה בערב היה אסור ליהודים לצאת מהבתים. אביה עבד בפרך עבודה בכפיה והיכו אותו קשות, והם נשארו בבית שלושה ילדים עם אימא. לידם הייתה גרה דודה שעזרה להם משום שלא היה להם מה לאכול. כדי לקנות אוכל אימה הייתה יוצאת בלילות לקנות עוף או משהו שיהיה להם מה לאכול, באחד הלילות היא יצאה לקנות עוף ופגש אותה חבר טוב שכן שלהם שהיה נוצרי ובאותם ימים הפך לנאצי והיא קנתה את העוף ושמה אותו מתחת למעיל והוא ראה אותה ושם לה את העוף בראש ולא נתן לה לחזור עם העוף. גב' חנה בר לא נכחה בסיטואציה. היא זוכרת שכל הזמן היו באים חיילים ונכנסים לביתם וכאילו "שומרים" עליהם. באחד הלילות החליטו להעביר את היהודים מהעיר בה גרו וארגון הג'וינט עזר ליהודים ושם אותם בבית הכנסת. העבירו אותם משפחות עם עגלות משא ללא חפצים אישיים שלהם, מופרדים מהמשפחה, את אימא שלה ושני אחים לקחו והעמיסו בעגלה אחרת עם סוסים מלאה באנשים ולא עניין אותם כלל שנשארו עוד ילדים ליד בית הכנסת בלילה בלי אימא ונשארו שם. ופתאום קיבלו הודעה שכל היהודים שנלקחו בעגלה נהרגו על ידי הנאצים וזה לא היה באמת נכון הם סתם רצו להפחיד את האנשים וכולם בכו ופחדו על משפחותיהם. ובסוף באו ולקחו אותם גם בעגלה לעיר בוכוש והכניסו לבית הכנסת את כל אנשי עיירת טרגונם והיו שם אלפים, נשים שילדו, צואה ושתן וכולם יחד, אחד על השני ללא פרטיות. הם נשארו שם כמה ימים עד שמצאו להם כמה בתים זמניים. כאשר מצאו להם בתים אבא שלה לא היה, משום שהיה עדיין בעבודה בכפיה ובזמן הזה הם היו צריכים לבנות ולסדר ואנשים עזרו להם והם תקופה ארוכה. וגם שם אסרו עליהם לצאת החוצה ולקנות מצרכים. הייתה משפחה שאהבה אותם מאוד, וכל הזמן לקחו אותם אליהם אבל זה היה מאוד קשה משום שהיה אסור לצאת. באיזה שהוא שלב שלחו את אבא שלה הביתה והוא היה כבר חולה ובמצב קשה מאוד מכל המכות שהוא קיבל. היא זוכרת שכאשר הוא הגיע לא הייתה תחבורה, והוא חזר מאות קילומטרים ברגל לבוכוש וכשהוא הגיע לאזור שהראו לו היכן משפחתו גרה הוא התאמץ להגיע עד שהוא נפל והתעלף בכניסה לשער. כשנגמרה המלחמה התאספו הרוסים ונכנסו כמו חיות לבית והתחילו עם הבנות משום שהם היו במלחמה המון זמן ללא נשים וכשהם ראו נשים הם היו אונסים אותן והנשים ניסו להתחבא מהם כל הזמן שמא יפלו קורבן להשחתה המוסרית שלהם.

כל זמן שהיו צריכים להביא לחיילים הרוסים דברים היו שולחים ילדים קטנים אליהם כדי שלא יעשו כלום לנשים הצעירות ולכן שלחו אותה פעם אחת להביא משהו מהבית ואת זה היא לא תשכח היא הלכה לאזור בו הם היו להביא להם משהו ואז היא פגשה שני נאצים או רוסים עם סוסים והם התחילו איתה והם היו על סוסים ונכנסו לעיר ופרצו חנויות ושברו הכול. הסוסים התחילו לעלות למעלה והוא התחיל לדבר איתה והיא צרחה ובכתה וברחה. בחורה שלמדה איתה בכיתה לא רצתה לפתוח לה את הדלת של ביתה כאשר היא ברחתה לבית שלה. אימא שלה ידעה רוסית ומול בייתם הייתה מסעדה והרוסים לקחו משם יין ואיזה חייל רוסי רדף אחרי אישה אחת ורצה לאנוס אותה ואימא שלה אמרה

לו תחשוב שזאת הייתה הבת שלך עכשיו מה היית עושה? ואז הוא בכה מאוד והצטער על כך נורא ואפילו דיבר עם החיילים ונתן לכולם על הראש וכל היום ישב ובכה. קצת קשה לה להיזכר בכל הפרטים בתור ילדה קטנה. החיילים ששמרו עליהם בעיר שלה רוקנו את ביתם ואת כל רכושם כאשר הם הוצאו מבתיהם. כאשר דוד שלה רצה לחזור להביא כמה פריטים מהבית הוא לא מצא כלום בבית. אבא שלה היה שישה חודשים בהוסטל מאוד חולה במחלת השחפת שהיא מחלה מאוד מדבקת ולא היו תרופות כמו שיש בימינו. בתום המלחמה לאחר שהבריא קצת, הם חזרו לעיר שלהם והתחילו להשתקם מחדש. כשהם חזרו לבוכש בתום המלחמה הם שמעו על מה שעשו ליהודים ביתר העיירות, הייתה להם משפחה בעיר יאש והיה שם פוגרום הנאצים באו הוציאו אותם מביתם והרגו להם את משפחתם ברחוב והשאירו אותם שם שרועים על הכביש. היה לה אח בן 11 שהוא נורא נפגע נפשית מהמלחמה והתחיל לפתח חרדות ופחד לצאת החוצה וכמה שניסו לשכנע אותו לצאת החוצה לשחק עם הילדים הוא סירב בכל תוקף, הוא היה ילד כל כך יפה ואחרי שלושה שבועות שחזרו לעירם הוא נפטר פתאום ככל הנראה מרוב הפחד והצער שנכנס אליו. אבא שלה התחיל לעבוד לאחר המלחמה, הוא היה סנדלר ופתח בית מלאכה והיה מנהל של מאה סנדלרים ואז מחלתו התקדמה ואחרי שנתיים הוא נפטר ב-1946 לאחר כשנתיים וחצי נפטרה גם אמה. לאחר חזרתו לעבודה ולאחר שכולם חזרו לשגרה התחילו לעצור את האנטישמיים ועשו רשימה שחורה ובה היו רשומים כל הנאצים. השכן הנוצרי שהכה את אמה גר מולם והתחנן שהם לא יספרו שהוא היה נאצי ושהוא הציק לאנשים וכמובן שהם סיפרו והוא היה במעצר הרבה שנים ואימא שלו ביקשה מהם סליחה ושהוא היה חייב לעשות את מה שהוא עשה כי הכריחו אותו. גב' חנה בר נשאהר בעיירה ונישאה ברומניה כשכבר לא היו לה הורים. עד שהגיעו לארץ ב-1961, בת 27 נשואה. היה להם גם משפחה רחוקה שהיו במחנות השמדה וחלק מהם שעוד חיים כיום בחיפה.

- לאחר הגעתכם לארץ עם ילדה מה עבר לכם בראש שהייתם צריכים לשלוח את ילדיכם לצבא? האמת היא שעם הבנות לא היה פחד כזה כמו שיש עכשיו והזמנים היו יותר שקטים מהיום, והם לא היססו לרגע ואמרו שחייבים ללכת.

-האם הרגשתם שזה סגירת מעגל כאשר הגעתם לארץ ופתאום יש צבא, יש מי שיגן עליכם מה שלא היה בחו"ל? את האמת היא לא חשבה על זה ותמיד הם ידעו שצבא עושים כי צריך לעשות.

-יש לך איזשהו מסר שאת רוצה להעביר הלאה? הלוואי שיהיה שלום ושיהיה טוב לכולנו אבל עם כל הדברים שקורים היום אני מקווה שאנשים יהיו יותר ישרים ויותר טובים אני חושבת שזה יהיה המסר הכי טוב שאפשר.

היא נישאה ב-1963 ובעלה היה אחראי על כל המסעדות והמכולות בעיר והם היו במצב טוב מאוד וכשהגיעו לארץ הם היו במצב קשה מאוד, שוב התחילו הכול מחדש. שבוע לאחר שפרצה מלחמת ששת הימים חבר של בעלה הגיע והיא התכוננה לקנות לחם לילדים והיא שאלה אותו מה אתה עושה פה? והוא אמר לה כל החיילים שהיו ביד מרדכי נהרגו והיא ידעה שבעלה שם והיא התחילה לרעוד ולבכות והיא אמרה לעצמה בכל זאת אני אלך לקנות לחם והיא נכנסה לסופר וכבר לא היה לחם ואדם ראה אותה בוכה הוא נתן לה את הלחם שלו והלך, אין לה מושג מי זה עד היום, זוהי דוגמא לטוב לב שיש לאנשים וכמובן בעלה בסופו של דבר הגיע בריא ושלם.

דימונה עוד לא הייתה בנויה, היו מספר בתים בודדים, הם קיבלו בית שלא היה מוכן בכלל ולא היה להם איפה להיות. באותו היום הגיעה חברה לראות את האנשים שעלו מרומניה והיא במקרה הייתה חברה טובה מבית הספר ברומניה, והיא אמרה לה את יודעת מה, אני הגעתי לפני כשבועיים הכול כבר מוכן בבית שלי בואו תשנו אצלי ואני אלך לאחותי, וכך היה. למחרת בבוקר בעלה קם מוקדם והלך לסדר את הבית כי לא היה כמעט כלום בבית, לא דלתות ולא חלונות. ואז חמה יצא אתה ועם בתה בבוקר לבית שנתנו להם יום קודם ופתאום הם לא מצאו את הבית מרוב שהכול היה הרים. ואז חברה שלה לקחה אותה לבית והתחילו את הכול מחדש. ברוך ה' כיום יש לה נכדים ונינים.

הדר פיניאן.